

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ

**акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів
за напрямом підготовки
6.030201 «Міжнародні відносини»
у Державному вищому навчальному закладі
«Ужгородський національний університет»**

Згідно з Положенням про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України № 978 від 09.08.2001 року, Державними вимогами до акредитації напрямку підготовки, спеціальності ВНЗ (Наказ МОНУ від 13.06.2012 року № 689), Ліцензійними умовами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, затвердженими Постановою КМУ № 1187 від 30.12.2015 року, та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 624-л від «16» травня 2019 року «Про проведення акредитаційних експертиз», утворена експертна комісія з метою проведення первинної акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» у складі:

Голова комісії:

Сидорук Тетяна Віталіївна – завідувач кафедри міжнародних відносин Національного університету «Острозька академія», доктор політичних наук, професор.

член комісії:

Матюшенко Ігор Юрійович – професор кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, доктор економічних наук,

розглянула подану ДВНЗ «Ужгородський національний університет» акредитаційну справу та провела безпосередньо в навчальному закладі у період з 28 травня по 30 травня 2019 року експертне оцінювання відповідності освітньої діяльності закладу вищої освіти державним вимогам щодо первинної акредитації напрямку підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» за ступенем бакалавр.

У ході перевірки експертна комісія ознайомила з організацією навчального процесу, його методичним забезпеченням, оцінила рівень знань студентів, проаналізувала науково-педагогічний потенціал, організацію наукових досліджень, вивчила стан навчально-матеріальної бази університету.

У ході аналізу:

– вивчено матеріали самоаналізу напрямку підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини», підготовлені випусковою кафедрою міжнародних студій та суспільних комунікацій;

– перевірено документи навчального закладу та випускових кафедр, що підтверджують загальні відомості про університет;

– здійснено аналіз ККР з дисциплін циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки («Історія та культура України», «Основи світової

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

політики», «Теорія цивілізацій»), циклу фундаментальної підготовки («Інформатика», «Основи наукових досліджень», «Сучасні інформаційні системи та технології»), циклу професійної та практичної підготовки («Вступ до спеціальності Міжнародні відносини», «Країнознавство», «Зовнішня політика України»)

- проведено аналіз курсових робіт студентів;
- проаналізовано стан навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, організації навчальної, методичної, виховної та профорієнтаційної роботи;
- проведено аналіз фактичного стану навчальних приміщень, кабінетів;
- проведено бесіди з викладачами, працівниками та студентами ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

На підставі вивчення навчально-методичного, матеріально-технічного, кадрового забезпечення та визначення рівня підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» експертна комісія дійшла такого висновку:

І. Загальна характеристика ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та напрямку підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини»

Повна назва вищого навчального закладу – Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет».

Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» є правонаступником Ужгородського державного університету, створеного постановою Народної Ради Закарпатської України і секретаріату Центрального Комітету Комуністичної партії Закарпатської України «Про утворення Закарпато-Українського університету в м. Ужгороді» від 19 липня 1945 р., яка підтверджена постановою Ради Народних Комісарів УРСР і Центрального Комітету КП(б)У «Про відкриття державного університету в м. Ужгороді» від 18 жовтня 1945 р. та постановою Ради Міністрів СРСР «Про відкриття Ужгородського державного університету в м. Ужгороді Української РСР» від 28 травня 1946 р.

Ужгородський національний університет є також правонаступником Ужгородського учительського інституту, котрий функціонував у 1945-1954 рр.

Указом Президента України № 1148/2000 від 19 жовтня 2000 р. Ужгородському державному університету надано статус національного і перейменовано в Ужгородський національний університет.

Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» визначено також правонаступником Закарпатського державного університету, згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України № 52-р від 6 лютого 2013 р. та відповідними актами Міністерства освіти і науки України.

Університет функціонує в системі вищих навчальних закладів України, діє на підставі Статуту ДВНЗ «УжНУ», свідоцтва про його державну

реєстрацію та керується у своїй діяльності Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту».

Основними напрямками діяльності університету є: підготовка, згідно з державним замовленням та договірними зобов'язаннями, висококваліфікованих фахівців для потреб України (кадрового господарства, науки, освіти, медицини тощо), а також інших держав світу; підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; перепідготовка і підвищення кваліфікації спеціалістів для галузей економіки; організація та проведення в тісному зв'язку з навчальним процесом фундаментальних, пошукових, прикладних наукових досліджень і дослідно-конструкторських робіт, а також виробництво продукції за науковими розробками університету; методична робота, фінансово-господарська та культурно-освітня діяльність; поширення й пропаганда науково-технічних знань; видання навчальної, наукової та навчально-методичної літератури; налагодження міжнародних зв'язків.

Станом на 01 грудня 2018 р. в університеті навчається 14333 особи, в тому числі 10498 за денною формою, 3835 – за заочною. Крім того, на факультеті післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки щорічно проходять первинну спеціалізацію близько 400 лікарів-інтернів, здійснюється перепідготовка фахівців з базових спеціальностей, працюють курси підвищення кваліфікації та курси з підготовки до вступу до вищих навчальних закладів.

У своїй структурі університет нараховує 20 факультетів: економічний, історії та міжнародних відносин, іноземної філології, міжнародних економічних відносин, стоматологічний, медичний, медичний № 2, юридичний, інформаційних технологій, інженерно-технічний, здоров'я та фізичного виховання, біологічний, географічний, туризму та міжнародних комунікацій, математичний, філологічний, фізичний, хімічний, суспільних наук, післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки, а також природничо-гуманітарний коледж, українсько-угорський навчально-науковий інститут та загальноуніверситетську кафедру військової підготовки.

Освітню діяльність та наукові дослідження забезпечують 1275 науково-педагогічних працівників, серед яких 145 (11,4%) докторів наук, професорів, 698 (54,7%) кандидатів наук, доцентів. В університеті працюють 10 лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки, два члени-кореспонденти Національної академії наук України та член-кореспондент Національної академії правових наук України, 18 академіків та членів-кореспондентів інших галузевих і зарубіжних академій. 59 викладачів та наукових співробітників удостоєні урядових нагород та почесних звань України (заслужених діячів науки і техніки, працівників освіти, лікарів, винахідників тощо).

Підготовка науково-педагогічних кадрів проводиться через аспірантуру з 19 наукових спеціальностей. Три спеціалізовані вчені ради (з історичних, медичних, фізико-математичних наук) проводять захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук та кандидата наук; чотири спеціалізовані вчені ради (з економічних, медичних, юридичних та хімічних наук) – на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

До складу Ужгородського національного університету входять 25 науково-дослідних інститутів, центрів, лабораторій, станція спостережень за штучними супутниками Землі, 4 музеї (зоологічний, археологічний, історії університету, давньої книги), наукова бібліотека, студентське містечко, у складі якого 6 гуртожитків, центр студентського дозвілля «Ювентус», спортивний комплекс «Буревісник» із закритим 25-метровим плавальним басейном, гірськолижна база «Плішка», високогірна біологічна база «Колочава», ботанічний сад, віварій, санаторій-профілакторій «Скалка», соціально-психологічна служба, юридична клініка, видавництво «Говерла», Медіацентр, газета «Погляд», а також управлінські та господарські підрозділи.

Підготовка фахівців здійснюється згідно з Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Ужгородський національний університет», затвердженого наказом ректора від 08.05.2015 р. № 698/01-17 тощо.

Університет має власний веб-портал, на якому розміщено повну інформацію про навчальний заклад, його діяльність, структурні підрозділи, правила вступу до ДВНЗ «УжНУ», функціонує форум для спілкування з майбутніми абітурієнтами. Очолює ДВНЗ «Ужгородський національний університет» доктор медичних наук, професор Смоланка Володимир Іванович. Смоланка В.І. є автором 139 наукових та навчально-методичних робіт, в тому числі в журналах «Stroke», «Neurology», «European Journal of Neurology». Підготував 12 методичних розробок для лікарів та студентів, отримав два Патенти України та авторське свідоцтво на винахід. Підготував одного доктора та двох кандидатів медичних наук. Член спеціалізованої вченої ради з нейрохірургії при ДУ «Інститут нейрохірургії ім. А.П. Ромоданова» НАМН України. Президент Української асоціації нейрохірургів. Віце-президент Всеукраїнської громадської організації «Українська асоціація боротьби з інсультом». Володіючи кількома іноземними мовами, є постійним викладачем Європейської Асоціації нейрохірургів та Європейської Асоціації неврологів. Член Тренувального комітету Європейської асоціації нейрохірургів. Заступник головного редактора науково-практичного журналу «Судинні захворювання головного мозку». Член Редакційної колегії журналів «International Journal of Stroke», «Український нейрохірургічний журнал».

Загальна інформація про університет наведена в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

**Загальна характеристика Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»**

№ з/п	Показники діяльності	Кількісні параметри	
		Денна (очна) форма навчання	Заочна форма Навчання
1	Ліцензований обсяг вищого навчального закладу (осіб)	9573	
	у т.ч. на рівнях вищої освіти		
	початковий (короткий цикл) рівень (осіб)	505	
	перший (бакалаврський) рівень (осіб)	5165	
	другий (магістерський) рівень (осіб)	3495	
2	третій (освітньо-науковий) рівень (осіб)	408	
	Кількість студентів, слухачів разом:	10498	3835
	денна (очна) (осіб)	10498	
	вечірня (осіб)		
3	заочна, дистанційна (осіб)		3835
	Кількість навчальних груп (одиниць)	601	337
4	Кількість спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців (одиниць)	147	116
	у т.ч. на рівнях вищої освіти:		
	початковий (короткий цикл) рівень (осіб)	7	5
	перший (бакалаврський) рівень (осіб)	67	47
	другий (магістерський) рівень (осіб)	54	45
5	третій (освітньо-науковий) рівень (осіб)	19	19
	Кількість кафедр (предметних (циклових) комісій), (одиниць)	111	
	з них випускових (одиниць):	87	
6	Кількість факультетів та навчальних інститутів	21 (20+1)	
	Загальні навчальні площі будівель (кв. м)	42103,56	
	з них:		
	власні (кв. м)	32398,75	
	орендовані (кв. м)	9704,81	
7	Навчальні площі, які здаються вищим навчальним закладом в оренду (кв. м)	-	
8	Інше	-	

Підготовка фахівців за напрямом 6.030201 «Міжнародні відносини» здійснюється на факультеті історії та міжнародних відносин. Декан факультету історії та міжнародних відносин – Вовканич Іван Іванович – доктор історичних наук, професор. Випусковою кафедрою підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» є:

– кафедра міжнародних студій та суспільних комунікацій (завідувач кафедри – Устич Сергій Іванович, доктор соціологічних наук, доцент; Надзвичайний і Повноважний Посол)

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

Висновок:

Представлена на акредитаційну експертизу правова, навчальна та методична документація є достовірною, повною за обсягом та відповідає діючим акредитаційним вимогам Міністерства освіти і науки України.

II. Формування контингенту студентів.

В університеті підготовка здобувачів вищої освіти за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» здійснюється відповідно до Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, розміщених на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України (ліцензований обсяг бакалаврів: 40 осіб денної та 20 осіб заочної форм навчання).

Формування контингенту студентів за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» ступеня бакалавр здійснюється відповідно до «Правил прийому до ДВНЗ «Ужгородський національний університет», розроблених на підставі «Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України», затверджених МОН України відповідно до ліцензованого обсягу підготовки здобувачів.

Для реалізації профорієнтаційної роботи в університеті діють підготовчі курси з підготовкою за інтегрованими навчальними планами, функціонує відділ сприяння працевлаштуванню та профорієнтації.

Кафедри факультету історії та міжнародних відносин постійно проводять моніторинг потреби у спеціалістах вказаного профілю на підприємствах, установах і організаціях м. Ужгорода та Закарпатської області. Профорієнтаційна роз'яснювальна робота, що проводиться серед учнів навчальних закладів, дає можливість орієнтувати до вступу в університет добре підготовлених випускників закладів загальної середньої освіти. Профорієнтаційна робота проводиться під час районних, обласних олімпіад, зустрічей з учнями старших класів шкіл та коледжів, масових та тематичних заходів.

Науково-педагогічні працівники проводять профорієнтаційну бесіди з випускниками шкіл, їх батьками, районними відділами освіти, особами, які перебувають на обліку в місцевих центрах зайнятості, щодо переваг вступу на навчання до юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет». У ході цих зустрічей надається повна інформація про навчальний заклад та умови вступу до нього.

На початку навчального року проводиться анкетування студентів 1 курсу з метою виявлення факторів, що вплинули на їх вибір вищого навчального закладу.

Керівництвом ДВНЗ «Ужгородський національний університет» постійно вживаються заходи щодо поліпшення умов навчання: збільшується кількість навчальних корпусів, здійснюється закупівля сучасної комп'ютерної техніки,

створюються сучасні спеціалізовані навчальні аудиторії, оновлюється бібліотечний фонд, тощо.

Підготовка студентів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб. Ефективна профорієнтаційна робота гарантує формування якісного складу студентів. Набутий роками досить високий авторитет університету в регіоні, збалансована плата за навчання (для студентів-контрактників) забезпечують достатню кількість абітурієнтів.

Показники формування контингенту студентів напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» ступеня «бакалавр» наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

**Показники формування контингенту студентів
напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини»**

№ п/п	Показник	Роки			
		2015 -2016 н.р	2016-2017 н.р	2017-2018 н.р	2018-2019 н.р.
1	2	4	5	6	7
1.	Ліцензований обсяг підготовки (очна форма)	30	30	40	95
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб)	25	21	34	30
	• денна форма	5	1	3	-
	в т.ч. за держзамовленням:				
	• заочна форма	8	2	5	4
	в т.ч. за держзамовленням	5	-	-	-
	• нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою				
3.	Подано заяв на одне місце за формами навчання				
	• денна	4,73	9,73	7,2	2,5
	• інші форми навчання (заочна форма навчання)	0,43	0,53	2,7	1,55
4.	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення				
	• очна форма	28,4	41,71	41,14	13,17
	• інші форми навчання (заочна форма навчання)	2,6	-	-	-
5.	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на	-	-	-	-
	• денну форму				
	• інші форми навчання (заочна форма навчання)	-	-	-	-

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

Прийом здобувачів вищої освіти за ступенем «бакалавр» у 2016, 2017 та 2018 роках відбувався за новим Переліком 2015 року зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Аналіз динаміки зміни контингенту студентів свідчить, що формування контингенту здійснювалось у повній відповідності з ліцензованим обсягом.

Висновок:

Результати аналізу поданих матеріалів з організаційних, методичних та рекламних заходів вказують, що у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» організація прийому та формування контингенту студентів проводиться в повній відповідності до чинного законодавства.

III. Зміст підготовки фахівців.

Організація освітнього процесу у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» здійснюється відповідно до вимог нормативних та інструктивних документів Міністерства освіти і науки України та Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (затверджене наказом ректора № 698/01-17 від 05.05.2015 року).

Концептуальні засади освітнього процесу реалізовані в навчальному плані бакалавра стосовно переліку та змісту навчальних дисциплін, розподілу навчального часу у кредитах ЄКТС, форм проведення навчальних занять та їх обсягу.

Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» (термін навчання: денна форма 3 роки 10 місяців; заочна форма 4 роки 10 місяців) затверджений у встановленому порядку та відповідає за сукупністю вимог змісту та ступеню підготовки.

На основі навчального плану розробляються робочі навчальні плани, які щорічно переглядаються, уточнюються та розглядаються.

Значна увага приділяється індивідуалізації змісту навчання та форм організації освітньої діяльності. Практична спрямованість навчання сприяє формуванню у студентів компетенцій, які передбачені освітньою програмою та орієнтовані на майбутню професійну діяльність випускника.

Усі дисципліни, що викладаються студентам, які навчаються за напрямом 6.030201 «Міжнародні відносини», забезпечені робочими програмами, зразки яких є в наявності на випусковій кафедрі. Кожна робоча навчальна програма є складовою навчально-методичного комплексу з дисципліни, який включає такі складові як:

1. Навчальна програма.
2. Робоча навчальна програма.
3. Плани занять.
4. Конспект лекцій з дисципліни.
5. Комплекс контрольних робіт для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт.

6. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять.

7. Контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять.

8. Питання до ПМК, іспитів.

9. Методичні матеріали щодо виконання індивідуальних завдань, контрольних робіт для заочної форми навчання.

Рівень організації освітнього процесу на факультеті історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет» перебуває на належному рівні. Графік освітнього процесу на навчальний рік та розклад занять на семестри складаються та виконуються. На факультеті історії та міжнародних відносин, безпосередньо деканом факультету та заступниками декана факультету, здійснюється внутрішній контроль за навчально-методичним забезпеченням освітньої діяльності у сфері вищої освіти підготовки фахівців за напрямом 6.030201 «Міжнародні відносини» (таблиця 4.1. – 4.3. Акредитаційної справи).

Атестація на присвоєння кваліфікації бакалавра з міжнародних відносин здійснюється у формі захисту кваліфікаційної дипломної роботи бакалавра.

Висновок:

Зміст підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» відповідає нормативним документа Міністерства освіти і науки України.

IV. Організаційне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітнього процесу

Освітній процес для осіб, що навчаються за програмою ступеня бакалавр, організовується відповідно до нормативних документів, затверджених в установленому порядку на Вченій раді ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Рівень організації освітнього процесу на кафедрах є високим. Виконання навчальних доручень проводиться у відповідності до індивідуальних планів викладачів, які затверджуються на засіданні кафедри. Виконання індивідуальних планів викладачами розглядається на засіданнях кафедри та контролюється навчальною частиною університету (в кінці кожного семестру та навчального року).

Експертна комісія встановила наявність робочого навчального плану, графіку навчального процесу, розкладу занять, розроблених робочих програм, які містять мету і завдання курсу, перелік знань і умінь, тематичний план, зміст курсу з темами, теми практичних, семінарських занять, регламент самостійної роботи студентів, перелік контрольних запитань, критерії оцінювання, перелік рекомендованої літератури, які оформлені та затверджені

згідно з встановленими вимогами.

Експертна комісія перевірила, що всі нормативні навчальні дисципліни забезпечені завданнями для проведення комплексних контрольних робіт.

Випусковою кафедрою передбачений механізм оновлення змісту програм відповідно до змін законодавчої бази, науково-технічних досягнень, змін потреб у підготовці фахівців та пріоритетів у їх використанні. При цьому обов'язковими вимогами залишаються поєднання глибокої фахової підготовки з індивідуалізацією навчання та його практичною спрямованістю.

Форма контролю визначається навчальним планом. Застосовується 100-бальна ECTS-шкала оцінювання знань і вмінь за всіма видами навчальної діяльності по етапах звітності (модульних циклах, семестрах). Розподіл рейтингових балів здійснюється кафедрою викладання дисциплін відповідно до змісту дисципліни та вагомості складових навчальної діяльності, що зазначається у регламентах оцінювання знань і вмінь студентів, які додаються до робочих програм навчальних дисциплін.

Наявні навчальні видання спрямовані на підготовку фахівців, відповідно до потреб регіону у відповідних кадрах та базуються на сучасних освітніх досягненнях у відповідних галузях знань. Вони мають досить високий науковий і методичний рівень.

Значна увага в університеті приділяється інформатизації навчального процесу та запровадженню інформаційних технологій в управлінні навчальним закладом. Загальна кількість комп'ютерів у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» становить 740 одиниць (з них 740 одиниць – з виходом до мережі Інтернет). У навчальному корпусі на факультеті історії та міжнародних відносин розташовані спеціалізовані кабінети, які оснащені 60-ма комп'ютерами.

В університеті розвинена високотехнологічна бібліотечно-інформаційна система, яка містить більше загальний бібліотечний фонд становить 1 757 680 документів. Бібліотека має потужний фонд періодичних видань з різних напрямів підготовки (спеціальностей) та відповідних галузей знань. Він складає 205608 одиниць. Враховуючи потреби науково-навчальної діяльності, фонд бібліотеки систематично поповнюється фаховими періодичними виданнями. Читальні зали бібліотечного комплексу ДВНЗ «Ужгородський національний університет» мають загальну місткість 450 посадкових місць. Електронні ресурси бібліотеки доступні з будь-якого комп'ютеризованого робочого місця університету та в мережі Інтернет.

У ході перевірки експертною комісією було перевірено на відповідність таблиці 7.1. – 7.3. акредитаційної справи щодо забезпечення підручниками, навчальними посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою та встановлено, що зазначена інформація у акредитаційній справі відповідає державним акредитаційним вимогам.

У цілому у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» відпрацьована система єдиного інформаційного простору університету,

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

безперервної комп'ютерної підготовки студентів, підвищення кваліфікації викладачів та співробітників.

Експертна комісія ознайомилася з пакетом документів стосовно стану виховної роботи у ДВНЗ «УжНУ» (концепції про організацію виховної роботи в університеті, плани виховної роботи, плани культурно-масових заходів на базі ДВНЗ «УжНУ»).

Органи студентського самоврядування приймають безпосередню участь в управлінні університетом та діють на принципах добровільності, відкритості, колегіальності, виборності та підзвітності та рівності прав усіх здобувачів вищої освіти.

Висновок:

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що організація освітнього процесу та його навчально-методичне забезпечення відповідають державним акредитаційним вимогам.

V. Кадрове забезпечення освітнього процесу

Кадровий потенціал ДВНЗ «Ужгородський національний університет» дозволяє проводити підготовку здобувачів вищої освіти на достатньо високому рівні.

Освітню діяльність та наукові дослідження забезпечують 1275 науково-педагогічних працівників, серед яких 145 (11,4%) докторів наук, професорів, 698 (54,7%) кандидатів наук, доцентів. В університеті працюють 10 лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки, два члени-кореспонденти Національної академії наук України та член-кореспондент Національної академії правових наук України, 18 академіків та членів-кореспондентів інших галузевих і зарубіжних академій. 59 викладачів та наукових співробітників удостоєні урядових нагород та почесних звань України (заслужених діячів науки і техніки, працівників освіти, лікарів, винахідників тощо).

Для забезпечення підготовки фахівців за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» була створена група забезпечення у складі:

Устич Сергій Іванович – керівник групи забезпечення, Завідувач кафедри МССК, директор Інституту транскордонного співробітництва; Дипломатичний ранг – Надзвичайний і Повноважний Посол. Науковий керівник двох етапів науково-дослідної роботи «Новітня історія транскордонного співробітництва в Карпатському регіоні». Грантова підтримка Державного фонду фундаментальних досліджень за конкурсним проектом Ф-77/75-2017 від 28.08.2017р.»;

Тодоров Ігор Ярославович – професор кафедри МССК, Координатор Інформаційного Центру ЄС, директор Центру міжнародної безпеки та євроатлантичної інтеграції УжНУ;

Вовканич Іван Іванович - декан факультету історії та міжнародних відносин, професор кафедри МССК;

Андрейко Віталій Іванович - заст.декана факультету історії та міжнародних відносин, доцент кафедри МССК;

Мелеганич Ганна Ігорівна - доцент кафедри МССК, керівник Ресурсного центру зі сталого розвитку УжНУ.

Підготовку бакалаврів за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» доручено випусковій кафедрі МССК та іншим кафедрам факультету та університету загалом:

– міжнародних студій та суспільних комунікацій (завідувач кафедри – Устич Сергій Іванович, доктор соціологічних наук, доцент; Надзвичайний та Повноважний Посол);

– полікультурної освіти та перекладу (завідувач кафедри Мишко Світлана Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент);

– бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту (в.о.завідувача кафедри – Дюгованець Олеся Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент).

– міжнародного права (завідувач кафедри – Динис Георгій Георгійович, кандидат юридичних наук, доцент);

Таблиця 5.1.

**Склад кафедр і характеристика професорсько-викладацького складу,
що здійснюють підготовку
за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини»**

№ з/п	Назва кафедри	Про-фесор-сько-викла-даць-кий склад, осіб	З них працюють						
			На постійні йоснові				Сумісники		
			Разом, осіб %	У тому числі			У тому числі		
				Док-тори наук, профе-сори, осіб %	Канд. наук, доценти, осіб %	Без на-укових ступе-нів і вчених звань, осіб %	Разом, осіб %	Док-тори наук, профе-сори, осіб %	Канд. наук, доцен-ти, осіб %
1	Міжнародних студій та суспільних комунікацій	16	10 62,5	4 40	5 50	1 10	6 37,5	-	3 6,2
2.	Полікультурної освіти та перекладу	11	9 81,8	-	5 55,5	4 44,5	2 18,2	-	2 18,2
3.	Бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту	18	12 66,7	2 16,7	9 75	1 8,3	6 33,3	4 22,2	2 11,1
4.	Міжнародного права	13	10	-	7	3	3	-	1

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

			76,9		53,8	23,1	23,1		7,7
5.	Історії України	18	16 88,9	4 22,2	12 66,7	-	2 11,1	-	2 11,1
6.	Української мови	16	16 100	2 12,5	14 87,5	-	-	-	-
7.	Філософії	13	13 100	-	10 76,9	3 23,1	-	-	-
8.	Фізичного виховання	31	23 74,2	1 3,2	3 9,7	19 61,3	8 25,8	2 6,5	2 6,5
9.	Соціології та соціальної роботи	21	17 81	2 9,5	10 47,6	5 23,8	4 19	1 4,8	1 4,8
Всього		157	126 80,3	15 11,9	75 59,5	36 28,6	31 19,7	7 4,5	13 8,3

Експертна комісія перевірила книгу наказів з кадрових питань (особового складу) та основної діяльності, оригінали трудових книжок, дипломи про вищу освіту, атестати доцентів, професорів, дипломи кандидатів наук, докторів наук та свідоцтва про підвищення кваліфікації. Принципових зауважень немає.

Регулярно та своєчасно проводиться підвищення кваліфікації викладачів у відповідності зі складеними та затвердженими планами. За останні п'ять років усі викладачі кафедри підвищили свою кваліфікацію шляхом захисту кандидатських дисертацій, стажування в інших ЗВО, підприємствах, організаціях та проходження курсів підвищення кваліфікації у ДВНЗ «УжНУ» (таблиці 5.1. – 5.2. акредитаційної справи).

Викладачі випускової кафедри МССК та інших кафедр беруть активну участь у міжнародних, міжвузівських конференціях, семінарах, мають та налагоджують зв'язки з країнами близького та далекого зарубіжжя, публікують свої роботи у міжнародних виданнях. Усе це сприяє якісній підготовці студентів.

На факультеті історії та міжнародних відносин видається 3 наукові видання:

- фахове видання «Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Історія»;
- міжнародне наукове видання «Міжнародний науковий вісник»;
- наукове видання «Геополітика України: історія і сучасність».

Вміщеним у виданнях науковим статтям присвоєно цифровий ідентифікатор DOI. З 2017 року два останні збірники представлено у наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США), ResearchBib (Японія), Academic Keys (США).

Підвищення наукової кваліфікації кадрового складу випускової кафедри забезпечується наявністю в університеті докторантури та аспірантури.

Висновок:

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок про повну відповідність

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

кадрового складу викладачів, які здійснюють підготовку бакалаврів з напрямку підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини», акредитаційним вимогам.

VI. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

ДВНЗ «Ужгородський національний університет» має на своєму балансі належно обладнані навчальні та навчально-лабораторні корпуси, загальною площею 42103,56 м². Приміщення для занять студентів – 37757,32 м². Комп'ютерні лабораторії – 1793,34 м². Спортивні зали – 1880,1 м². Басейн – 672,8 м².

Аудиторії та лабораторії університету обладнані аудіовізуальною апаратурою та необхідними технічними засобами навчання.

Усі приміщення, що залучені до освітнього процесу відповідають санітарним, протипожежним нормам (відповідні дозвільні документи контролюючих органів є у наявності).

ДВНЗ «Ужгородський національний університет» має добре налагоджену соціально-побутову інфраструктуру. До послуг студентів та співробітників сучасні гуртожитки, комплекс громадського харчування, медичний пункт, спортивні комплекси (у тому числі плавальний басейн, спеціалізовані спортивні зали, обладнані стадіони та спортивні майданчики, гірськолижна база «Плішка», високогірна біологічна база «Колочава», ботанічний сад, віварій, санаторій-профілакторій «Скалка», соціально-психологічна служба, юридична клініка, видавництво «Говерла», Медіацентр, газета «Погляд»). Усі споруди університету відремонтовані та підтримуються у належному стані.

Матеріально-технічна база кафедр факультету історії та міжнародних відносин укомплектована сучасною комп'ютерною технікою і забезпечує високий рівень освітнього процесу. Студенти користуються технікою у повному обсязі, необхідному для глибокого оволодіння інформаційними технологіями. Випускові кафедри постійно піклуються про поліпшення інформаційного забезпечення навчального процесу. На факультеті є локальна комп'ютерна мережа, можливість виходу до глобальної мережі Інтернет, організовано поточне технічне та сервісне обслуговування обчислювальної техніки.

Висновок:

Матеріально-технічна база, площа навчальних та службових приміщень, укомплектованість кафедр найсучаснішою обчислювальною технікою, забезпечує високий рівень освітнього процесу та відповідає державним вимогам акредитації.

VII. Науково-дослідна робота випускової кафедри

Наукова діяльність випускової кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет» здійснюється на основі тісної взаємодії науково-педагогічних працівників кафедри з науково-дослідними інституціями

університету та іншими ЗВО України і зарубіжжя.

Протягом останніх років на кафедрі МССК склалися наукові напрямки:

- «Країни Центральної та Південно-Східної Європи у період політичної трансформації кін. ХХ – ХХІ ст.»;
- «Геополітичний та безпековий вимір європейської і євроатлантичної інтеграції України»

Проаналізовано сучасний стан та спрогнозовано розвиток безпекового середовища України, зокрема в контексті регіонального виміру. Визначене основне коло питань міжнародної та регіональної європейської безпеки у вимірі зовнішньополітичних пріоритетів України. Авторським колективом виявлені і проаналізовані нові джерела, що дозволило сформулювати оновлене бачення безпекових проблем. Відстежені основні етапи європейської та євроатлантичної інтеграції України, діяльність міжнародних організацій з колективної безпеки. Здійснювалася організаційна, методична та практична підтримка тематичних заходів з питань міжнародної безпеки, європейської та євроатлантичної інтеграції. Доведено, що подальша європейська та євроатлантична інтеграція України та ефективна діяльність міжнародних організацій з колективної безпеки вимагає багатовимірного врахування динаміки сучасних міжнародних процесів та місця в них України. Творчий колектив працював в галузі дослідження європейської та євроатлантичної інтеграції України та міжнародних безпекових відносин протягом тривалого часу.

На основі аналізу достовірних правових, періодичних й статистичних та інших джерел з врахуванням досягнень вітчизняної і світової історичної та політичної науки, велося комплексне міждисциплінарне дослідження політичних, економічних, ідеологічних засад європейської та євроатлантичної інтеграції України та її відносин з провідними міжнародними організаціями з колективної безпеки.

Робота сприяла розробці та вдосконаленню рекомендацій щодо провідних тенденцій в Закарпатському регіоні України стосовно її зовнішньополітичного курсу, інформуванню громадськості, зокрема молоді щодо актуальних питань міжнародної безпеки, європейської та євроатлантичної інтеграції нашої держави.

Поширювалася інформація про стан і перспективи міжнародної та європейської безпеки, надавалася відповідна методична допомога викладачам та студентам УЖНУ та іншим вишам Закарпаття. Проводилося інформування регіональної громадськості про свою діяльність шляхом проведення брифінгів та прес-конференцій для представників засобів масової інформації.

Надана пропозиція обласній державній телерадіокомпанії підготувати цикл програм з питань міжнародної безпеки та євроатлантичної інтеграції. Організовано викладання циклу лекцій для слухачів Закарпатського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ і організацій з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України. Вся робота з наукової теми велася в контексті діяльності

Інформаційного центру ЄС УжНУ та навчально-дослідницького Центру міжнародної безпеки та євроатлантичної інтеграції УжНУ.

Кафедра міжнародних студій та суспільних комунікацій тісно співпрацює з багатьма зарубіжними навчальними та науковими закладами Словаччини, Чехії, Угорщини, Румунії, в тому числі з факультетом соціальних наук Карлового університету, Інститутом суспільних наук Чеської АН (м.Прага, Чехія), Інститутом суспільних наук Словацької АН (м. Кошице, Словаччина), Західним університетом „ВасілеГольдіш” (м.Арад, Румунія), Університетом м.Орадея (Румунія), Науковим музеєм м. Сату-Маре (Румунія), де студенти мають можливість навчатись, проходити практику та відпочивати. Професорсько-викладацький склад факультету постійно підвищує свою кваліфікацію шляхом стажування у провідних зарубіжних навчальних закладах Словаччини, Угорщини, Польщі, Росії, США, Австрії, Італії.

Кафедра МССК була учасником грантової програми «Інтерактивна інституційна співпраця. Історія, традиції і культура без кордонів HUSKROUA /1101/140» в рамках Програми прикордонного співробітництва ЄІСП. За результатами грантової програми опубліковано 16 навчально-наукових та ознайомчих видань, проведено 2 міжнародні науково-практичні конференції – одна в Румунії, інша в Україні, відбулося 4 наукові робочі «воркшопи» з питань досліджуваної проблематики.

Випускова кафедра МССК здійснює науково-дослідну роботу «Новітня історія транскордонного співробітництва в Карпатському регіоні». Грантова підтримка Держаного фонду фундаментальних досліджень за конкурсним проектом Ф-77/75-2017 від 28.08.2017р.» За підсумками гранту видано дві колективні монографії «Новітня історія транскордонного співробітництва в Карпатському регіоні».

Важливим напрямком роботи кафедри є здійснення науково-дослідної та науково-виробничої діяльності, яка забезпечується науково-дослідним сектором університету, науково-педагогічними працівниками, аспірантами та студентами.

За участі викладачів кафедри країнознавства активно діють: студентські наукові гуртки «Актуальні проблеми країнознавчих досліджень», «Європейський клуб» для студентів університету.

Студенти постійно залучаються до участі в різноманітних виставках, конференціях, олімпіадах, конкурсах наукових студентських робіт, грантах.

Зокрема, вагомих результатів досягнуто на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт за напрямом «Актуальні питання співробітництва з ЄС», Всеукраїнському молодіжному конкурсі «Новітній інтелект України» та Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з напрямку «Політичні науки».

Викладачі регулярно беруть участь у міжнародних науково-практичних конференціях і публікують результати своїх наукових досліджень у

міжнародних журналах, зокрема й тих що індексуються у науково-метричних базах.

Висновок:

Рівень, обсяг та напрями наукової роботи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» відповідають вимогам щодо акредитації напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» галузі знань 0302 «Міжнародні відносини».

VIII. Якість підготовки випускників Показники успішності

Функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» базується на засадах Закону України «Про вищу освіту» та відповідає основним цілям і завданням, зазначеним у Статуті та Концептуальних засадах діяльності університету. Філософія оцінювання у ДВНЗ «УжНУ» передбачає комплексну безперервну системну та гнучку оцінку навчальних та інших досягнень студентів та викладачів.

Комплексна оцінка результатів діяльності студента складається з оцінювання сукупності всіх його досягнень у навчальній та поза навчальній діяльності. Система контролю якості підготовки здобувачів вищої освіти напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» в рамках освітньої програми є багаторівневою та включає систему поточного і підсумкового контролю.

Точність проведення процедур оцінювання студентів встановлюється шляхом систематичних адміністративних перевірок на рівні кафедри, деканату та ректорату. Результати проведених процедур оцінювання студентів та їх перевірок регулярно розглядаються та аналізуються на засіданнях кафедри, ради факультету та Вченої ради університету.

Освітня діяльність факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет» з підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» здійснюється у повній відповідності з навчальним планом. Аналіз контролю знань за результатами екзаменаційних сесій свідчить, що студентам надається достатній рівень теоретичних знань і практичних навичок згідно дисциплін навчального плану.

Експертна комісія розглянула документацію за результатами екзаменаційної сесії та зазначає, що студентами виконано навчальні плани курсу дисциплін, що вивчалися (середній бал успішності складає 72,7, якісна успішність – 62,5 %, абсолютна успішність – 93,3 %. Якісна успішність по захисту курсових робіт – 62,9 %).

Протягом семестру постійно здійснюється контроль: за виконанням розкладу занять; за проведенням лекційних та семінарських занять, підсумкових контролів з усіх навчальних дисциплін; за відвідуванням

студентами лекційних та семінарських занять; за організацією самостійної роботи студентами. Проводиться контроль успішності та поведінки студентів.

Одним із елементів системи забезпечення якості освітньої діяльності є проведення ККР. Аналіз результатів виконання ККР з відповідних дисциплін навчального плану бакалаврів напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» свідчить про належний рівень знань студентів.

Під час проведення самоаналізу студенти 2,3,4 курсів виконували комплексні контрольні роботи з навчальних дисциплін циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки («Історія та культура України», «Основи світової політики», «Теорія цивілізацій»), циклу фундаментальної підготовки («Інформатика», «Основи наукових досліджень», «Сучасні інформаційні системи та технології»), циклу професійної та практичної підготовки («Вступ до спеціальності Міжнародні відносини», «Країнознавство», «Зовнішня політика України»).

Для перевірки були використані пакети комплексних контрольних робіт, підготовлені науково-педагогічним складом кафедр, розглянуті та затверджені на засіданні кафедри, зміст яких відповідає навчальним програмам обраних дисциплін.

Виконання комплексних контрольних робіт оцінювалося відповідно розроблених критеріїв за 100-бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставилася за повну, теоретично вірну, логічно струнку і достатньо обґрунтовану відповідь студента.

Оцінка «добре» — обґрунтована відповідь, яка показує розуміння теоретичного матеріалу студентом, його володіння навичками та вміннями самостійної навчально-пізнавальної діяльності водночас із проявленням реконструктивного рівня засвоєння знань та із допущенням деяких неістотних неточностей.

Оцінка «задовільно» виставлялася за знання, що мають фрагментарний характер, та за відтворення певної суми знань без усвідомлення їх глибини, системності, узагальненості.

Оцінка «незадовільно» ставилася за невірну відповідь, що не відповідає змістові вивченого матеріалу предмету і свідчить про повне нерозуміння його основних положень.

Студенти ґрунтовно опанували програмний матеріал, доказом чого є їх змістовні відповіді.

Висновок:

Аналіз результатів виконання ККР з дисциплін гуманітарної і соціально-економічної підготовки, циклу фундаментальної підготовки та циклу професійної та практичної підготовки свідчить, що якість підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» галузі знань 0302 «Міжнародні відносини» відповідає основним вимогам акредитації.

Таблиця 8.1.

Виконання комплексних контрольних робіт студентами за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини»

Найменування дисципліни	Кількість студентів	Виконували ККР, %	Одержали оцінки при акредитаційній комісії								Успішність, %	Якість, %	Середній бал	Самоаналіз			Відхилення результатів ККР і самоаналізу			
			відмінно		Добре		задовільно		незадов.					Успішність, %	Якість, %	Середній бал	Успішність, %	Якість, %	Середній бал	
			«5»		«4»		«3»		«2»											
			к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%										
Дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки																				
Історія та культура України	29	100	6	20,7	13	44,8	10	24,1	0	0	100	65,5	74,6	100	77	80,4	0	-11,5	-5,8	
Основи світової політики	17	100	5	29,4	10	58,8	2	11,8	0	0	100	88,2	78,3	100	76,5	80,1	0	8,1	-1,8	
Теорія цивілізацій	17	100	4	23,5	8	47,1	5	29,4	0	0	100	70,6	76,3	100	60	75	0	-4,4	1,3	
Всього за циклом	63	100	15	24,5	31	50,2	17	21,8	0	0	100	74,8	76,4	100	71,2	78,6	0	3,6	-2,2	
Дисципліни природничо-наукової (фундаментальної) підготовки																				
Інформатика	29	100	6	20,7	8	27,6	15	51,7	0	0	100	48,3	71,3	100	51,7	72	0	-3,4	-0,7	
Основи наукових досліджень	17	100	7	41,2	7	41,2	3	17,6	0	0	100	82,3	81,1	100	88,2	86,7	0	-5,9	-5,6	
Системно-експертної комісії інформаційні системи та	17	100	5	29,4	7	41,2	5	29,4	0	0	100	70,6	75,9	100	76,5	79	0	-5,9	-3,1	

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

технології																			
Всього за циклом	63	100	18	30,4	22	36,6	23	32,9	0	0	100	67,1	71,9	100	72,1	79,2	0	-5	-7,3
Дисципліни професійної-орієнтовної та практичної підготовки																			
Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»	29	100	8	27,6	12	41,4	9	31	0	0	100	69	75,8	100	69	77,5	0	0	-1,7
Країнознавство	17	100	3	17,6	10	58,8	4	23,5	0	0	100	76,5	77,8	100	70	78,4	0	6,5	-0,6
Зовнішня політика України	17	100	6	35,3	7	41,2	4	23,5	0	0	100	76,5	79,9	100	88,2	84,8	0	-11,7	-4,9
Всього за циклом	63	100	20	32,7	29	47,1	14	20,1	0	0	100	74	77,8	100	75,7	80,2	0	-1,7	-2,4
Всього	9	100	53	30,1	82	44,6	54	24,9	0	0	100	72	75,4	100	73	79,3	0	-1	-3,6

Голова експертної комісії,
завідувач кафедри міжнародних відносин
Національного університету «Острозька академія»,
доктор політичних наук, професор

Сидорук Т.В.

Член експертної комісії,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
доктор економічних наук

Матюшенко І.Ю.

Ректор ДВНЗ «УжНУ», доктор медичних наук, професор

В.І. Смоланка

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

Якість виконання курсових робіт

В ході акредитаційної експертизи вибірково були перевірені курсові роботи бакалаврів.

Представлені матеріали курсових робіт показали високий рівень організаційно-методичного забезпечення даного виду робіт, актуальну і практичну їх спрямованість.

Комісія проаналізувала якість виконання курсових робіт з дисциплін «Історія міжнародних відносин», яка виконувалася на 2 курсі та «Міжнародні відносини та світова політика», яка виконувалася на 3 курсі.

Виконання курсових робіт дає можливість поглибити теоретичні знання з навчальної дисципліни та осмислити суть методичних порад і їх практичну значимість.

Таблиця 8.2.

Результати захисту курсових робіт студентами за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини»

№ з/п	Назва навчальної дисциплін	Група	Кількість студентів (всього)	З'явилося на захист		З них одержали оцінки								Абсолютна успішність, %	Якість успішності, %	Середній бал
						“5”		“4”		“3”		“2”				
						осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Історія міжнародних відносин	1	25	24	96	4	19	13	61,9	7	29,2	0	0	100	70.8	73.7
2.	Міжнародні відносини та світова політика	1	20	17	85	8	40	3	15	6	30	0	0	85	55	67,1

Голова експертної комісії,
завідувач кафедри міжнародних відносин
Національного університету
«Острозька академія»,
доктор політичних наук, професор

Сидорук Т.В.

Член експертної комісії,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,
доктор економічних наук

Матюшенко І.Ю.

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

Дата «30» травня 2019 року

З експертними висновками ознайомлений,

Ректор

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

доктор медичних наук, професор

В.І. Смоланка

При перевірці експертною комісією було вибірково оцінено курсові роботи студентів. Суттєва розбіжність між результатами захисту курсових робіт і експертними оцінками відсутня. Аналіз тематики курсових робіт свідчить про її актуальність. Студенти опрацювали наукову літературу, законодавчі та нормативно-правові документи, послідовно та логічно розкрили проблеми, обґрунтували висновки та пропозиції. Зміст виконаних робіт показує, що студенти засвоїли теоретичний матеріал, вміють його застосовувати для вирішення практичних завдань спеціальності.

Висновок:

В цілому якість курсових робіт відповідає вимогам щодо їх виконання. Суттєві розбіжності між оцінками, що були виставлені при захисті, і оцінками експертів відсутня, що свідчить про високий рівень вимог до підготовки курсових робіт з боку викладачів.

Якість звітів про практику

Після 1 курсу згідно з навчальним планом для студентів проводиться практика з ЕОМ (навчальна). Навчальна практика з ЕОМ продовжується 2 тижні і має за мету закріплення та розширення практичних навичок роботи з ПК. На 3 курсі студенти проходять перекладацьку практику (іноземною мовою) протягом 2 тижнів і на 4 курсі студенти завершують навчання переддипломною практикою.

Завданням навчальної та виробничої практики є систематизація, закріплення і розширення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, та їх практичне використання.

Відпрацьована система баз практики, з якими укладено довгострокові договори. Так, навчальна та виробнича практика організовується у таких структурних підрозділах університету як кафедра інформатики та фізико-математичних дисциплін, кафедра полікультурної освіти та перекладу, Закарпатська торгово-промислова палата, Інститут транскордонного співробітництва, ННІ Євроінтеграційних досліджень ДВНЗ «УжНУ», МЗС України.

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики, є Програма практики.

Після закінчення терміну проходження навчальної практики студенти подають звіт у письмовому вигляді, підписаний та оцінений безпосередньо керівником від бази практики, в якому відображається зміст всієї роботи, яка проводилася з ним під час практики, як виконувалася програма, висновки про те, якою мірою вона допомогла закріпленню та поглибленню теоретичних знань.

Таблиця 8.3.

**Результати проходження практики студентами
напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини»**

№ з/п	Назва практики	Група	Кількість студентів, осіб	З'явилося на захист звітів		З них одержали оцінки								Абсолютна успішність, %	Якість успішності, %	Середній бал
						“5”		“4”		“3”		“2”				
				Осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Практика з ЕОМ	1	25	23	92	5	21,8	6	26	12	52,2	0	0	92	44	67,8
2.	Перекладацька практика	1	20	15	75	7	35	2	10	6	30	0	0	75	45	58,4
3.	Переддипломна практика	1	17	17	100	10	58,8	4	23,6	3	17,6	0	0	100	82,4	82,6

**Голова експертної комісії,
завідувач кафедри міжнародних відносин
Національного університету
«Острозька академія»,
доктор політичних наук, професор**

Сидорук Т.В.

**Член експертної комісії,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,
доктор економічних наук**

Матюшенко І.Ю.

Дата «30» травня 2019 року

З експертними висновками ознайомлений,

**Ректор
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
доктор медичних наук, професор**

В.І. Смоланка

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

Висновок:

Аналіз звітної документації показав, що практична підготовка студентів здійснюється відповідно до вимог нормативних документів. З усіх видів практики у наявності затверджені належним чином Програми практики. З базами практики укладені коротко – та довгострокові договори.

В цілому зміст звітів із практики та результати їх захисту свідчать про відповідність програмам практики та навчальному плану напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини». Розбіжність між оцінками, виставлені при захисті, і оцінками експертів, відсутня, то свідчить про високий рівень вимог до підготовки звітів.

Якість атестації студентів

Атестація студентів напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» проводиться згідно з «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію», затвердженим наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 04.03.2015 року № 519/01-17.

Завданням екзаменаційної комісії є комплексна перевірка й оцінка теоретичної та практичної фахової підготовки здобувачів вищої освіти, прийняття рішення про присвоєння випускникам кваліфікації бакалавра з міжнародних відносин та видачі документа про базову вищу освіту, надання пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки здобувачів вищої освіти.

Навчальним планом за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» передбачено захист кваліфікаційної дипломної роботи бакалавра.

Висновок:

Експертна комісія констатує, що система формування екзаменаційної комісії для складання атестації відповідає нормативним документам.

ІХ. Інформація про наявність критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів

На факультеті історії та міжнародних відносин для організації освітнього процесу застосовується поточний та підсумковий контроль успішності, форми якого визначаються програмами навчальних дисциплін, що містять чіткі критерії оцінювання усіх видів навчальної роботи.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього освітнього процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять, метою якого є забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти у процесі навчання, перевірка готовності здобувачів вищої освіти до виконання

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

наступних навчальних завдань, а також підвищення навчальної мотивації.

Інформація, одержана під час поточного контролю успішності, використовується для коригування методів і засобів навчання, а також при організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекціях, на семінарських і практичних заняттях, у позааудиторний час, на консультаціях, підсумковий контроль.

Контроль на лекції проводиться як вибіркове усне опитування студентів або із застосуванням тестів за раніше викладеним матеріалом, особливо за розділами курсу, які необхідні для розуміння теми лекції, що читається, або ж для встановлення ступеня засвоєння матеріалу прочитаної лекції (проводиться зазвичай у кінці першої або на початку другої години лекції).

Поточний контроль на практичних і семінарських заняттях проводиться з метою перевірки готовності студентів до занять у таких формах, – вибіркове усне опитування перед початком занять, перевірка виконання домашніх завдань, оцінка активності студента у процесі занять, внесення пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей тощо, письмова робота, колоквіум за розділами самостійного теоретичного курсу.

Головне завдання поточного контролю – допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати усі навчальні дисципліни. Результати поточного контролю враховуються під час проведення підсумкового контролю.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль включає в себе семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестровий контроль успішності проводиться, як правило, у формі екзамену, заліку з конкретної навчальної дисципліни або окремої її завершеної частини у обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни, і у терміни, встановлені навчальним планом.

Атестація осіб здійснюється екзаменаційною комісією, порядок створення та роботи якої визначається відповідним положенням університету. Екзаменаційна комісія перевіряє науково-теоретичну та практичну підготовку здобувачів вищої освіти, опрацьовує пропозиції щодо удосконалення якості організації освітнього процесу.

Академічні досягнення студентів визначаються за допомогою контрольних заходів, передбачених навчальним планом, з обов'язковим зарахуванням підсумкових оцінок за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), 100-бальною та ECTS.

Висновок:

Експертна комісія констатує, що на факультеті історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет» існують критерії

оцінювання знань та вмінь студентів, що відповідають акредитаційним вимогам.

X. Перелік зауважень контролюючих органів та заходи з їх усунення

Зауважень та приписів контролюючих органів, що здійснюють контроль за дотриманням ліцензійних умов, а також скарг юридичних і фізичних осіб щодо освітньої діяльності навчального закладу за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» не було, оскільки це первинна процедури акредитації.

XI. Зауваження, що були зроблені під час попередньої експертизи поданих до МОН України акредитаційних матеріалів

За результатами попередньої експертизи поданих матеріалів акредитаційної справи експертною комісією на місці встановлено наступне:

Зауваження: В акредитаційні справі порушено п.42 Постанови КМ України від 30 грудня 2015 р. № 1187(зі змінами та доповненнями від 10 травня 2018р.).

Відповідь: під час перевірки зазначеного зауваження у поданих матеріалах акредитаційної справи експертна комісія встановила, що питання невідповідності кількості студентів заявленим ліцензійним обсягам мають реальні причини – у 2016 році ліцензійний обсяг на денну форму навчання складав 30 осіб і 25 студентів було зараховано на перший курс, з яких 17 студентів дійшли до кінцевої державної атестації, що складає більше 50 % заявленого обсягу.

Зауваження: З'ясувати кваліфікацію викладачів групи забезпечення напряму 6.030201 до спеціальності, що акредитується відповідно до п. 29 Постанови КМ України від 30 грудня 2015 р. № 1187.

Відповідь: Під час акредитаційної експертизи підтверджено відповідну кваліфікацію викладачів групи забезпечення напряму 6.030201 «Міжнародні відносини».

XII. Загальні висновки експертної комісії

Випускова кафедра міжнародних студій та суспільних комунікацій факультету історії та міжнародних відносин має достатній навчально-методичний та науковий потенціал, висококваліфікований професорсько-викладацький склад, що гарантує якісний рівень підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини». Підготовка фахівців здійснюється з урахуванням особливостей регіону та на базі вивчення потреб підприємств та організацій у фахівців цього напрямку.

Освітній процес побудовано на базі оволодіння студентами широким колом дисциплін навчального плану. Усі дисципліни навчального плану мають відповідне навчально-методичне забезпечення, яке охоплює робочі

програми та навчальні плани, лекційний матеріал, плани семінарських занять, підручники та необхідну кількість навчально-методичної літератури. випускові кафедри здійснюють активну співпрацю зі всіма структурними підрозділами університету, які беруть участь у підготовці бакалаврів. Методичне забезпечення постійно оновлюється. До освітнього процесу включаються результати наукових досліджень кафедр та сучасні інформаційні технології.

Наукова та педагогічна кваліфікація кадрового складу випускової кафедри забезпечує освітній процес на рівні вимог нормативних документів Міністерства освіти і науки України. Викладачі, що забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін, мають наукові ступені докторів або кандидатів наук. Постійно здійснюється оновлення педагогічного складу кафедри шляхом залучення до викладання молодих спеціалістів та аспірантів.

Наявні навчальні площі, комп'ютерна та оргтехніка, фонд і читальні зали бібліотеки, побутова база дозволяють забезпечити необхідні умови для проведення освітнього процесу та науково-методичної роботи на належному рівні, відповідно до вимог інструктивних і нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

На підставі матеріалів, поданих на акредитацію ДВНЗ «Ужгородський національний університет», та перевірки результатів діяльності на місці, експертна комісія дійшла висновку, що програма освітньої підготовки за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» бакалавра з ліцензованим обсягом 40 осіб денної форми навчання та 20 осіб заочної форми навчання, кадрове, методичне та матеріальне забезпечення в цілому відповідають встановленим вимогам до зазначеного рівня вищої освіти і можуть забезпечити державну гарантію якості освіти. Напрямок підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» може бути акредитований за зазначеним рівнем.

Вважаємо за необхідне висловити: зауваження та пропозиції, які не входять до складу обов'язкових і не впливають на рішення про акредитацію, але дозволяють поліпшити якість підготовки фахівців.

Рекомендувати керівництву ДВНЗ «Ужгородський національний університет» звернути увагу на наступне:

- підвищити ефективність профорієнтаційної роботи з потенційними абітурієнтами, в тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій, соціальних мереж;
- активізувати участь у міжнародних освітніх проектах, зокрема, забезпечити участь викладачів кафедр факультету у підвищенні кваліфікації за кордоном з одержанням відповідних міжнародних сертифікатів;
- забезпечити наукову діяльність науково-педагогічних працівників випускової кафедри МССК факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет» у аспекті підготовки й опублікування наукових праць в галузі міжнародних відносин у вітчизняних та зарубіжних фахових виданнях, індексованих в

наукометричних базах Scopus або Web of Science та Science Core Collection.

На підставі вказаного вище експертна комісія МОН України зробила висновок про можливість акредитації напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини» ступеня бакалавр з ліцензованим обсягом 40 осіб денної та 20 осіб заочної форм навчання (60 осіб).

Голова експертної комісії,
завідувач кафедри міжнародних відносин
Національного університету
«Острозька академія»,
доктор політичних наук, професор

Сидорук Т.В.

Член експертної комісії,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,
доктор економічних наук

Матюшенко І.Ю.

Дата «30» травня 2019 року

З експертними висновками ознайомлений,

Ректор
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
доктор медичних наук, професор

В.І. Смоланка

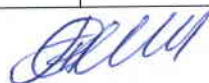
Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

**Результати освітньої діяльності та відповідність якісних характеристик
підготовки державним вимогам до акредитації
напрямку підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини»
освітнього ступеню бакалавр у
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(наказ МОНмолодьспорт № 689 від 13.06.2012р.)**

Найменування показника (нормативу)	Вимоги до значення показника (нормативу) за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти		
	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю,%	100	100	-
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	-
1.3. Чисельність науково-педагогічних і педагогічних працівників, які обслуговують спеціальність, займаються удосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, %	100	100	-
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше			
2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
2.1.1 Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2 Якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	74,8	+24,8
2.2 Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.2.2. Якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	67,1	+17,1
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
2.3.1 Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2 якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	74,0	+24,0
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	
3.2. Участь студентів у науковій діяльності (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях; участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	

**Голова експертної комісії,
завідувач кафедри міжнародних відносин
Національного університету
«Острозька академія»,
доктор політичних наук, професор**

Сидорук Т.В.

**Член експертної комісії,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,
доктор економічних наук**

Матюшенко І.Ю.

Дата «30» травня 2019 року

З експертними висновками ознайомлений,

**Ректор
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
доктор медичних наук, професор
Голова експертної комісії**

**Смоланка В.І.
Сидорук Т.В.**

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ
про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти
Порівняльна таблиця дотримання кадрових і технологічних вимог щодо
матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного
забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти
за напрямом підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини»
(Постанова КМ України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (зі змінами та
доповненнями від 10 травня 2018р.)

Найменування показника (нормативу)	Вимоги до значення показника (нормативу) за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти		
	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
КАДРОВІ ВИМОГИ щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Склад групи забезпечення (мінімальний відсоток від загальної кількості членів групи забезпечення):			
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання	50	100	+50
2) які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора	10	60	+50
2. Науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес і мають стаж науково- педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов (мінімальний відсоток кадрового складу)	100	100	
3. Кількість групи забезпечення (максимальна кількість здобувачів на одного члена) (з 01.09.2019р)	30	17	13
4. Наявність трудових договорів (контрактів) з	+	+	

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу

ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ
щодо забезпечення провадження
освітньої діяльності у сфері вищої освіти

1. Забезпеченість приміщеннями для проведення освітнього процесу (кв. метрів на одного здобувача освіти з урахуванням не більше трьох змін навчання, але не менше 2000 кв. метрів для закладу освіти)	2,4	3,9	+1,5
2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	50	+20
3. Доступність навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	+	+	
4. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання освітніх програм	+	+	
5. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	100	90	-10
6. Наявність соціально-побутової інфраструктури: 1) бібліотеки, у тому числі читального залу; 2) пунктів харчування; 3) актового чи концертного залу; 4) спортивного залу; 5) стадіону та/або спортивних майданчиків; 6) медичного пункту	+	+	
	+	+	
	+	+	
	+	+	
	+	+	
	+	+	
7. Наявність освітньої програми	+	+	
8. Наявність навчального плану	+	+	
9. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни	+	+	

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

навчального плану			
10. Наявність програм з усіх видів практичної підготовки	+	+	
11. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	
12. Наявність навчальних планів з обов'язковим вивченням окремої навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» (у разі підготовки іноземців та осіб без громадянства)	+	-	
13. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді (мінімальна кількість найменувань)	4	45	+41
14. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількох закладів освіти)	+	+	
15. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, зразки документів про освіту, умови для доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ вимоги щодо провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Кількість здобувачів вищої освіти на певній спеціальності та рівні вищої освіти (мінімальний відсоток	50	56,6	+6,6

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

відповідного ліцензованого обсягу)			
2. Електронний вигляд відомостей про кадрове та матеріально-технічне забезпечення закладу освіти до ЄДЕБО	+	+	

**Голова експертної комісії,
завідувач кафедри міжнародних відносин
Національного університету
«Острозька академія»,
доктор політичних наук, професор**

Сидорук Т.В.

**Член експертної комісії,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,
доктор економічних наук**

Матюшенко І.Ю.

Дата «30» травня 2019 року

З експертними висновками ознайомлений,

**Ректор
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
доктор медичних наук, професор**

В.І.Смоланка

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.

“Затверджую”
Декан факультету історії та міжнародних відносин

(підпис)

Вовканич І.І.
(ініціали та прізвище)

“27” травня 2019 р.

Г Р А Ф І К
проведення ККР студентами, що навчаються за напрямом підготовки

6.030201 «Міжнародні відносини»
(код і назва напрямку підготовки)

Назва навчальної дисципліни	Дата та час проведення ККР	Навчальна аудиторія	Навчальні групи	Кількість студентів	Екзаменатор
ОКР "бакалавр"					
Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки (ГСЕП)					
1. Теорія цивілізацій	28.05.2019р. 13:55-15:15	138	4 курс, I гр	17	доц. Мателешко Ю.П.
2. Історія та культура України	28.05.2019р. 15:25-16:45	138	2 курс, I, II гр.	30	доц. Світлик Н.М.
3. Основи світової політики	30.05.2019р. 15:25-16:45	138	3 курс, I гр.	17	доц. Шелемба М.М.
Цикл природничо-наукової підготовки (ПНП)					
1. Сучасні інформаційні системи та технології	29.05.2019р. 15:25-16:45	138	4 курс, I гр.	17	викл. Куруца О.С.
2. Основи наукових досліджень	29.05.2019р. 15:25-16:45	138	3 курс, I гр	17	доц. Свеженцева О.І.
3. Інформатика	30.05.2019р. 15:25-16:45	138	2 курс, I, II гр.	30	доц. Лях І.М.
Цикл професійної та практичної підготовки (ППП)					
1. Зовнішня політика України	30.05.2019р. 15:25-16:45	138	4 курс, I гр.	17	доц. Артёмов І.В.
2. Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»	29.05.2019р. 15:25-16:45	138	2 курс, I, II гр.	30	проф. Тодоров І.Я.
3. Країнознавство	28.05.2019р. 15:25-16:45	138	3 курс, I гр.	17	доц. Андрейко В.І.

**Голова експертної комісії,
завідувач кафедри міжнародних відносин
Національного університету
«Острозька академія»,
доктор політичних наук, професор**

Сидорук Т.В.

**Член експертної комісії,
професор кафедри міжнародних економічних
Голова експертної комісії**

Сидорук Т.В.

відносин імені Артура Голікова
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,
доктор економічних наук

Матюшенко І.Ю.

Дата «30» травня 2019 року

З експертними висновками ознайомлений,

Ректор
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
доктор медичних наук, професор

В.І. Смоланка

Голова експертної комісії

Сидорук Т.В.